

352
MARCEL ROMANESCU

Mile Domnești

ÎN

BCU Cluj / Central University Library Cluj.
Srem și Herțegovina

12
RAMURI CRAIOVA

MARCEL ROMANESCU

Mile Domnești

ÎN

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Srem și Herțegovina

BCU Cluj-Napoca

RBCFG201100648

RAMURI CRAIOVA

Mile domnești în Srem și Herțegovina

În osebite rânduri s'a relevat rolul însemnat jucat de Domnii români, cu începere din veacul al XV-lea, ca ocrotitori ai ortodoxiei în răsăritul Europei.

Câteva hrisoave de mile domnești, hotărîte mănăstirilor sârbești din Frușkagora Sremului, cât și locașurilor sfinte din Herțegovina, în cursul veacului al XVII-lea și începutul celui de al XVIII-lea, vin să completeze lista daniilor românești cunoscute.

I.

Am avut prilejul să vorbesc incidental de însemnătatea mănăstirii Kruședol din munții Frușkagorei, ctitoria despoților Brankovici, din cari se trag două Doamne române : a lui Neagoe Vodă și a lui Petru Rareș¹⁾.

Către această mănăstire se îndreaptă la 6 Septembrie 1642 dania anuală de zece mii de aspri a lui Vasile Lupu, cârmuitorul Marei Biserici și aducătorul la Trei Ierarhi a moaștelor Sfintei Paraschive, care pătimise mucenicia în Serbia. Dau mai jos tălmăcirea acestui hrisov :

„În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh Treime Sfântă de o ființă și nedespărțită.

Adică eu robul Stăpânului meu Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Isus Hristos și adevăratul închinător întru Treime, Noi Vasilie Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domnul Țării Moldovei, binevoit-am Domnia Mea cu a noastră bunăvoință, cu inimă curată și luminată, din tot sufletul nostru și cu ajutorul lui Dumnezeu, împreună și cu tot sfatul și cu binecuvântarea celor patru ierarhi ai noștri moldovenesți : Kir Varlaam, arhiepiscop și mitropolit al Sucevei, și Kir Evloghie, episcop al Romanului, și Kir Anastasie, episcop al Rădăușilor, și Kir Gheorghie, episcop al Hușilor ; am râvnit Domnia Mea

¹⁾ Neamurile Doamnei lui Neagoe Vodă.

către sfântrăposații Domni cari au miluit și au întărit sfintele biserici și mănăstiri.

Pentru aceasta și Domnia Mea m'am milostivit și am dat și am miluit Sfânta mănăstire din Țara Sârbească numită Kruședol, unde este hramul Bunevestiri a Preacuratei, Cinstitei și Preabineicuvântate Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu și Pururea Fecioarei Maria, unde se și odihnesc nestricate Sfintele trupuri al Sfântului Ștefan Despot și al arhiepiscopului Maxim și al lui Iovan Despot și al mamei lui Anghelina, fostă Doamnă a lui Ștefan Despot, și am făcut Domnia Mea obrocul obișnuit, din agoniseala dată nouă dela Dumnezeu, din an în an câte zece mii de aspri, și fraților cari vor veni pentru aceea 300 aspri de cheltuială, ca să se numească și Domnia Mea nou ctitor; pentru ca Sfințiile lor călugării dela Sfânta mănăstire să aibă pururea a ruga pe Domnul Dumnezeu pentru sănătatea Domniei Mele și a Doamnei Domniei Mele și pentru de Dumnezeu dăruții copii ai Domniei Mele, și mai ales pentru slobozirea și iertarea păcatelor răposatei Doamne a Domniei Mele și răposaților copii; și să ne scrie pe noi în sfântul marele pomelnic și în dumnezădescul jărtfelnic, și să aibă a ne face sfintele priveghieri și cinstitele paraclise și mare pomenire din an în an, cât va sta Sfânta mănăstire; așisderea și Sfintele leturghii și după leturghii așe zământ la trapeza fraților, după obiceiul Sfintei mănăstiri.

Acestea toate mai sus scrise să fie obroc Sfintei mănăstiri Kruședol din Țara Sârbească, nemișcat niciodată în vecii vecilor.

Iar la aceasta este de față credința Domniei Noastre, mai sus scrisului Io Vasilie Voevod, și a preaiubitului și din inimă fiu al Domniei Mele Io Ștefan Voevod, și credința boierilor noștri, credința panului Toderascu Ianovici, mare vornic al Țării-de-Jos, și credința panului Toader Petriceiu, mare vornic al Țării-de-Sus, și credința panului Gavril (Lupul), hatman și părcălab al Sucevei, și credința panului Bălan Hătamirski și Apostol, părcălabi ai Hotinului, și credința panului Savin Prăjăscul și Mihail Fortună, părcălabi ai Neamțului, și credința panului Savin Năvrăpăscul și Lambrino, părcălabi ai Romanului, și credința panului Apostol Catargiul postelnic, și credința panului Grigore Ureache spătar, și credința panului Gheorghe ceasnic, și credința panului Iorgaki (Cantacuzino) vistiernic, și credința panului Toma (Cantacuzino) stolnic, și credința tuturor boierilor noștri mari și mici.

Iar după viața și domnia noastră, pe cine va alege D-zeu să fie Domn în țara noastră a Moldovei, dintre copiii noștri sau din neamul nostru, sau pe oricine va alege D-zeu a fi Domn în țara noastră a Moldovei, să nu strice dania și miluirea noastră, ci să le dea și să le întărească și să le innoiască aceste sfinte mai sus scrise mănăstiri din Țara Sârbească numită Kruședol, pentrucă și noi am dat și am miluit.

Iar spre mai mare împuternicire și întărire a tuturor acestora mai sus scrise, poruncit-am cinstiului și credinciosului nostru boier panului Gavrilaş Mateiaș, marele logofăt, să scrie, și pecetea noastră să o atârne de această adevărată carte a noastră.

In cetatea noastră de scaun Iași, în anul de la zidirea lumii 7151, iar de la întruparea lui Isus Hristos 1642, luna Septembrie, 6 zile.

A scris Grigorie Șaidir.

(m. p.) Io Vasilie Voevod.

Originalul slavon pe piele, scris în lățime, se păstrează în vistieria mănăstirii Kruședol. Hrismonul și inițiala, stilizate cu motive florale, sunt aurite, ca și titlul domnesc. Textul, pe alocuri pătat de umezeală, rămâne pretutindeni citeț.

Partea de jos a hrisovului este indoită și străbătută de un întreit șnur de mătase roșie, împletit cu fir de aur, de care atârnă un engolpion lamelar de argint suflat.

Pe față, acest engolpion înfățișează stema Moldovei: capul de zimbru cu stea între coarne, acostat de un soare în dreapta și un crai nou în stânga. Scutul este timbrat de coroana domnească, împodobită cu lambrechinuri bogate și flancată de literele V(asile) V(oevod). Inscricția slavonă de jur împrejur spune: „*Acest engolpion l-a făcut Io Vasilie Voevod Domn al Țării Moldovii (în anul 7149 (1641))*”.

Ca meșteșug, engolpionul lui Vasile Lupu este simțitor mai subțire decât cel închinat la 1645 de Matei Basarab mănăstirii Sf. Ecaterina dela muntele Sinai²⁾.

Nu se cunosc până acum la noi decât șase bule de aur lamelare, datând dintre 1568 și 1644, din care numai două atârând de diploma corespunzătoare: engolpionul lui Mihnea Turcicul din 1589 pe documentul mănăstirei Hilandar dela Athos, descoperit de d. prof. St. Nicolaescu, și hrisobulul lui Grigore Ghika pe actul din 20 Mai 1664, întărind daniile făcute de înaintașii săi la Athos³⁾.

Documentul cu engolpion al lui Vasile Lupu din 6 Septembrie 1642, aflat la Kruședol, se așează deci între aceste ultime două acte, lăsând să se prevadă puțința descoperirii altora de acelaș fel în cuprinsul fostei împărății otomane.

În ce privește divanul hrisovului lui Vasile Lupu către mănăstirea Kruședol, constatăm că este identic cu acel figurând pe actul de întărire din 7 Aprilie 7150 (1642), publicat de Gh. Ghibănescu—, cu deosebirea că în acest din urmă divan găsim un singur pârcălab de Neamț, Savin Prăjăscul; pârcălab al Ro-

²⁾ C. Moisil, *Bule de aur sigilare dela Domnii Țării-Românești și ai Moldovei*, tab. V.

³⁾ *Ibid.*, C. Moisil, p. 7-8, 12, 17-18.

manului este Gheorghită; Gheorghe poartă titlul de mare paharnic, nu ceașnic, adăogându-se Coste comisul; pisar este Dumitrașcu ⁴⁾.

Majoritatea mărturiilor din documentul nostru sunt boieri cunoscuți. Gavrilaš Mateiaș succedase lui Pătrașcu Bașotă, care se întâmpină ca mare logofăt al Moldovei până la 7145 (1637) Iulie 8 ⁵⁾. Gavrilaš e mereu menționat în noua lui slujbă între 7146 (1638) Ghenar 25 și 7151 (1642) Noembrie 26 ⁶⁾. La 7151 (1643) Ghenar 15 vel logofăt era Toderașcu Ianovici ⁷⁾, care se mai află în funcțiune la 12 August 7158 (1650) ⁸⁾.

Dela Gavril Lupul, hatman și pârcălab al Sucevei, avem două scrisori din 1642 ⁹⁾.

Mihail Fortună e pomenit ca biv comis și pârcălab de Neamț la 4 Ianuarie 1643 ¹⁰⁾.

Grigorie Ureche era mare spătar încă de la 9 Iulie 1640 ¹¹⁾.

Despre Iorgaki Cantacuzino vistierul se vorbește în mai multe acte din 1641, 1643 și 1644 ¹²⁾.

Toma Cantacuzino este pomenit ca vel stolnic într'o serie de documente din 1642 și 1644 ¹³⁾.

Se cunosc în sfârșit trei cărți ale velișilor boieri moldoveni din 18 Aprilie 7150 (1642), 4 Mai 7150 (1642) și 21 Februarie 7151 (1643). În prima, găsim pe Gavrilaš Mateiaș marele logofăt, pe cei doi vornici Toderașcu Ianovici și Toader Petriceicu, pe Gavril Lupul hatmanul și pârcălabul Sucevei, pe Gr. Ureche spătarul, pe Gheorghe vel ceașnic, pe Iorgaki Cantacuzino vel vistiernic, pe Toma Cantacuzino vel stolnic și pe Coste vel comis, care semnează grecește. A doua nu pomenește decât pe Ureche și pe Toma Cantacuzino în aceleași slujbe. Într'a treia, Toderașcu Ianovici apare ca vel logofăt, fiind înlocuit ca vornic al Țării-de-Jos prin Grigore Ureche, Toader Petriceicu continuând să păstreze vornicia Țării-de-Sus ¹⁴⁾.

Dania lui Vasile Lupu către Kruședol trebuie comparată cu aceea făcută de acelaș Domn moldovean la mănăstirea Lipovina (Lepavina) din Vretania (Croatia), și al cărei text a fost publicat de d. prof. I. Bărbulescu ¹⁵⁾. Este vorba de o danie anuală de 5000 aspri și 500 pentru frații venitori, datată 12 August 7158 (1650). Afară de două pasagii adaose la începutul

4) G. Ghibănescu, *Surete și izvoade*, XXI, 48-51.

5) *Ibid.* III, 205.

6) *Ibid.* III, 70-72, 302-304.

7) *Ibid.* III, 207-213.

8) I. Bărbulescu, *Vechile relații ale Principatelor Române cu Croatia*, extras din „Rev. p. ist., arheol. și filol.” 1903, p. 2-5.

9) Gh. Ghibănescu, *o. c.*, III, 90, 113.

10) *Ibid.* III, 198-199.

11) *Ibid.* XXI, 43-44.

12) *Ibid.* III, 153-154, 161-163, 223-225, 289.

13) *Ibid.* III, 26-37, 201.

14) *Ibid.* III, 222-223, 126 și XXI, 54-55.

15) *O. c.*, 2-5.

și sfârșitul daniei, cuprinsul acestui document nu se deosebește prea mult de al nostru, deși nu pomenește pe prima Doamnă a lui Vasile Lupu, nici pe răposății lor copii.

Dar atât ierarhii, cât și boierii din divan, s'au mai schimbat; dacă Varlaam își continuă păstoria ca Mitropolit al Sucevei, Anastasie a trecut dela Rădăuți la Roman¹⁶⁾; la Rădăuți e Teofan, iar la Huși Ghedeon¹⁷⁾.

Cât privește divanul, Toderașcu Ianovici e tot mare logofăt. Vornic al Țării-de-Jos e acum (Gheorghe) Ghika; Toma (Cantacuzino) a ajuns vornic al Țării-de-Sus; Gavril (Lupu) a rămas hatman și pârcălab al Sucevei; dar la Hotin sunt pârcălabi Costandin Nebojatco și Ionașcu, la Neamț Ștefan Boul și Iftimie Boșul, la Roman Constantin „Katakazonno”; Andronic e vel postelnic și *Gheorghe Ștefan* (viitorul domn) vel spătar; Gheorghe e tot mare ceașnic și Iorgaki „Katakuzonno” tot mare vistiernic; alt Andronic se află vel stolnic, iar Andreiaș Racoviță, vel comis¹⁸⁾.

II.

Colindând locașurile sfinte ale Frușkagorei, am dat la mânăstirea Șișatovaț peste un hrisov al lui Matei Basarab din 20 Noembrie 1644, prin care Domnul muntenesc face o danie anuală de patru mii de aspri mânăstirii Papratie, strămutată apoi la Șișatovaț¹⁹⁾.

Iată traducerea acestui document:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In cartea sfântă a Facerii, a lui Moise, scrie:

Așa grăește Domnul Adonai: Ascultă, Israele, și pătrunde cuvintele mele, ca din cât veți agonisi în fiecare an din averea voastră, să dați o zecime neamurilor lui Levi, binecuvântaților lui preoți, precum stă în legea dinainte, și în lege au strălucit mulți prin milostenii și prin daruri către dumnezeestii apostoli și sfinții purtători de Dumnezeu părinți, cari au întocmit, spre folosul și mântuirea sufletelor noastre, ca unii prin rugăciune și veghere și post, alții prin milostenie și prin pocăire, de greșeli să ne curățim, și multe alte chinuri au suferit să le fie poruncite.

Drept aceea și eu, robul stăpânului meu Isus Hristos, Io Matei Basarab Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn a toată Țara Ungroulahiei, râvnind să urmez pe vechii împărați și domni, cari cele pământeste în facere de bine și în pace le-au petrecut și de împărăția cerească s'au învrednicit; și am dorit Domnia Mea către sfânta mânăstire Papratie, unde este hra-

16) La 25 Iunie 1644 Evloghie e menționat ca fost episcop de Rădăuți; v. Ghibănescu, o. c., III, 116-118.

17) V. și N. Iorga, *Istoria Bisericii Române*, I, 307 și II, 343, 346, 358.

18) I. Bărbulescu, o. c., 2-5.

19) Cf. P. J. Safarik, *Památky drevn. pisemn. jihoslov*, 115.

mul Cinstitei și Preabinecuvântatei Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu și Pururea Fecioarei Maria, Cinstitei ei Bunevestiri; și am râvnit și Domnia Mea a fi numit nou ctitor și am dăruit Domnia Mea mai sus zisei mănăstiri în fiecare an obroc patru mii aspri, și fraților cari vor veni, de cheltuală două sute.

Drept aceea, părinți, milostiviți-vă, în numele lui D-zeu și al Preacuratei Maici, să scriți în sfântul pomelnic pe Domnia Mea Io Matei Basarab Voevod și Doamna Domniei Mele, Doamna Elina, să ne pomenească la sfintele molitve și la sfânta proscomidie.

Iar noi, în zilele vieții noastre, datori suntem ca totdeauna să miluim și să întărim sfânta mănăstire mai sus zisă, din agoniseala dată nouă dela Dumnezeu, precum însuși Hristos a poruncit și a zis: Fiți milostivi, precum și eu; și așa, mai departe, întru iertarea păcatelor; (aceia) să aibă la înfricoșata a doua venire a Domnului Dumnezeu și a Mântuitorului Isus Hristos, și să prevestească și să se învrednicească de Hristos, să stea la dreapta judecată spunând unul altuia: Bucurați-vă, oameni, în împărăția cerească în vecii vecilor, amin.

Iată deci și martori am pus Domnia Mea: jupan Barbul vel Ban al Craiovei, și jupan Dragomir vel vornic, și jupan Radul (Cocorăscu) vel logofăt, și jupan Stroe (Leurdeanu) vel vistiari, și jupan Preda (Brâncoveanu) vel spătar, și jupan Sokol (Cornățeanu) vel clucer, și jupan Dumitrașcu (Filișanu) vel stolnic, și jupan Radul (Cândescu) vel comis, și jupan Drăgușin (Deleanu) vel paharnic, și jupan Costandin (Cantacuzino) vel postelnic și ispravnic.

Și eu Soare am scris în cetatea de scaun în Târgoviște, luna Noembrie, 20 zile, de la Adam până acum în anul 7153 (1644).

(Monogramă:) Io Matei Voevod cu mila lui D-zeu Domn

(m. p.) Io Matei Voevod.

Originalul slavon e pe pergament. Inițiala, cuprinsă între două cruci mărunte, cu ornamente și flori stilizate, e încununată de o coroană domnească. Atât inițiala, cât și monograma de jos, sunt în chinovar. Peste partea stângă a monogramei trece semnătura autografă a Domnului. Pecetea mare e atârnată de partea de jos îndoită a hrisovului printr'un șnur gros roșu, putrezit, și de aceea dublat de o sfoară nouă²⁰).

Acest document poate fi alăturat cu folos de alt hrisov, ce l-am aflat în Dalmația, la biblioteca mănăstirii Savina lângă Erceg Novi, hrisov prin care Matei Basarab dăruiește mănăstirii

²⁰ P. identificarea mărturiilor, v. I. C. Filitti, Arhiva Gh. Gr. Cantacuzino. documentele. 326, p. 112, 683, p. 215, 686 și 687, p. 216.

Trebinje din Herțegovina 1.800 aspri anual²¹⁾. Dat la Târgoviște la 15 Iunie 1646, acest hrisov e pe pergament, cu titlul domnesc slavon, iar restul pe românește; inițiala și monograma în chinovar; pecetia căzută. Divanul e acelaș ca în dania către mânăstirea Papratie din 20 Noembrie 1644, cu următoarele deosebiri: vel ban este Ghiorma (Alexianu), vel spătar Diicul (Buicescu), vel clucer Preda (Brâncoveanu), vel stolnic Barbu (Brădescu); Udriște Năsturel e vtori log. pisar.

D. prof. I. Bărbulescu a semnalat alt hrisov al lui Matei Basarab către mânăstirea Trebinje, din 1645, hrisov ce s'ar afla în copie în arhivele Academiei din Zagreb²²⁾.

În sfârșit, d. Gr. Nandriș a publicat două hrisoave ale lui Matei din 1646: primul din 2 Aprilie către mânăstirea Clocioc, al doilea din 22 Noembrie către mânăstirea Vaideei, ale căror divane coincid cu acel al documentului din 15 Iunie 1646 către mânăstirea Trebinje²³⁾.

III.

La mânăstirea Vrdnik-Ravanița, în Frușkagora Sremului, se află originalul unui hrisov din 1687 al lui Șerban Cantacuzino, care făgăduște pe an acelei mânăstiri o sută de drobi de sare dela Ocnele-Mari, în schimbul celor opt mii de aspri miluți de înaintașii lui. Documentul a fost publicat în două rânduri de d. I. Bărbulescu²⁴⁾.

Dela Constantin Brâncoveanu am găsit trei hrisoave de mile domnești: unul din 1702 către mânăstirea Vrdnik-Ravanița în Srem; altul, din acelaș an, pentru mânăstirea Trebinje în Herțegovina, refugiată de frica Turcilor la Savina; în sfârșit, dania din 1706 către mânăstirea Krusedol.

Dacă nu ni-a rămas nimic dela Vrdnik-Ravanița, în schimb păstrăm câteva notițe dela Savina. Hrisovul lui Brâncoveanu către mânăstirea Trebinje a fost dat în București la 14 Ianuarie 1702. Stema țării, inițiala și monograma sunt bogat stilizate și colorate în aur, argint și roșu. Domnul muntenesc făgăduște mânăstirii din Herțegovina câte 45 taleri la fiecare trei ani. Divanul e compus din Cornea (Brăiloiu) vel ban; Stroe (Leurdeanu?) vel dvornic; Diicul (Rudeanu) vel logofăt; Mihail Cantacuzeno vel spătar; Șerban (Grecianu) vel vistiernic; Vergul vel clucer; Dumitrașcu (Caramanlău) vel postelnic; Șerban (Cantacuzino) vel paharnic; Radul vel stolnic; Bunea (Grădișteanu) vel comis; Toma Cantacuzino vel sluger; Costandin (Corbeanu) vel pitar;

21) *Patrafirul Buzestilor dela Banja*, în A. O. 95-96, p. 3.

22) *Românii față de Sârbi și Bulgari*, p. 170; *Relations des Roumains avec les Serbes*, etc. p. 275.

23) *Documente românești în limba slavă din mânăstirile muntelui Athos*, p. 184-190.

24) *Românii față de Sârbi*, pp. 171-173; *Relations*, pp. 276-277.

Ștefan Cantacuzino vtori logofăt. Documentul e iscălit *Io Costandin Voevod* și contrasemnat cu prea frumoasă iscălitură de logofătul Ștefan Cantacuzino²⁵).

La 24 Decembrie 1706 Constantin Brâncoveanu, fiind la Târgoviște, făgăduiește mănăstirei Kruședol câte patru mii de aspri pe an și câte o mie călugărilor venitori. Acest document, care — ca și dania din 1642 a lui Vasile Lupu către acelaș sfânt locaș — amintește pe cei patru Brankovici canonizați de Biserica sârbească, sună astfel :

„Cu mila lui Dumnezeu Io Costandin Basarab Voevod și Domn a toată Țara Ungrovlahiei.

Den Dumnezeiască răvnă fiind îndemnot, cu fierbinte suflet și den toată inimă mea pohtit-am a urma pravoslavniceilor împărați și domnilor celor dedemult, cari întru bunătățile ceale pământești ale acestei lumi cu pace au petrecut și împărăției Ceriului s'au învrednicit. Și încă adusu-mi-am aminte Domnia Mea și de cuvântul fericitului Proorocului și Împăratului David, ce zice: Fericii sânt aceia cărora li s'au ertat fărădelegile și li s'au acoperit păcatele; fericit bărbatul căruia nu-i va socoti dintâiul păcatul; și iarăși: In ce chip dorește cerbul den izvoarele apelor, așa dorește sufletul meu către tine, Dumnezeule!

Dorit-am dară către această Dumnezeiască mănăstire din Țara Sârbească, ce să chiamă Kruședol, unde iaste hramul Blagoveștenia Prea Sfintei, Curatei și Prea Blagoslovitei Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioare Mariei, unde să odihnesc Cinstitele și Neputredele moaște ale Sfântului Ștefan Despotul, și ale Sfântului arhiepiscop Maxim, și ale Sfântului Ioan Despotul, și ale cinstitei maicei lor Anghelinăi, Doamna lui Ștefan Despotul.

Cu mare dragoste am dorit Domnia Mea Nou Clitor a mă chema la areastă Dumnezeiască Mănăstire mai sus zisă, căreia i-am făcut Domnia Mea milostenie pre an câte patru mii de aspri; și Cinstiților Părinți cari vor veni de acolo câte o mie de aspri; ca să fie Dumnezeieștii mănăstiri de întărire, și Sfinților Părinți, și Cinstitului Părinte Arhimandritului Kir Nicanor, de hrană și de folos, iar Domniei Mele de veacinică Pomenire.

După aceasta ne ruqăm Sfinților Părinți să ne scrieți la Sfântul Pomealnic și la Dumnezeiasca Proscomidie, precum am văzut Domnia Mea și alți Domni vechi scriși toți pre rând la Sfântul Pomealnic; cei ce cu Hrisoave și cu cărți au întărit mila aceasta, cărora și noi am voit și am pohtit a le urma și a le întări.

²⁵) V. și Filitti, o. c., doc. 362, p. 120 și doc. 725, p. 233.

Iară după moartea noastră ieșind dintr'această viață, pre carele Domnul Dumnezeu va alege a fi Domn și oblăduitor Țării Rum inești, vă rugăm ca să întăriți și să înnoiți acest Cinstit și Cuvios al nostru Hrisov, ca denpreună să ne învrednicim împărăției Ceriului și să moștenim veacinică viață.

Că de pohtim să fim lăcuitoari în Cătatea Ierosolimului Ceresc, datori sântem cât vom trăi în lumea aceasta, în toate zilele vieții noastre, a-i milui și întări Spintele și Dumnezeieștile lăcașuri, dând milostenie din agonisința noastră cea dela Dumnezeu noao dată; precum zice singur Mântuitorul nostru Is Hs.: Fiți milostivi precum și eu sânt milostiv.

Această milostenie, după noi și voi întărindu-o, spre ajutoriul acestei Dumnezeiești Mânăstiri, veți afla ertare de păcate la ziua infricoșatei a dooa venire a lui Is. Hs., căruia mărirea și ținerea în veacii nesfârșiți, amin.

Drept aceea și mărturii am pus Domnia Mea pre Cinstiții Boiarii Domniei Mele: jupan... vel ban, i jupan Stroe (Leurdeanu ?) vel vornic, i jupan Șerban (Grecianu) vel log., i jupan Mihai Cantacuzino vel spăt., i jupan Șerban Bujoreanul vel vist., i jupan Costandin Știrbeai vel cluc., i jupan Toma Cantacuzino vel post., i jupan Ștefan Cantacuzino vel pah., i jupan Șarban vel stol., i jupan Gheorghe vel comis, i jupan Iorga vel sluj., i jupan Costandin Corbeanul vel pit., și ispravnic Nicolae Ruset, vt. log. Și s'au scris cartea aceasta intru al noaosprezeacelea an din domnia Domniei Mele în Orașul Scaunului Domniei Mele în Târgoviște, luna Decembrie 24, leat 7215 (1706).

(Monogramă:) Io Costandin Voevod cu mila lui D-zeu Domn.

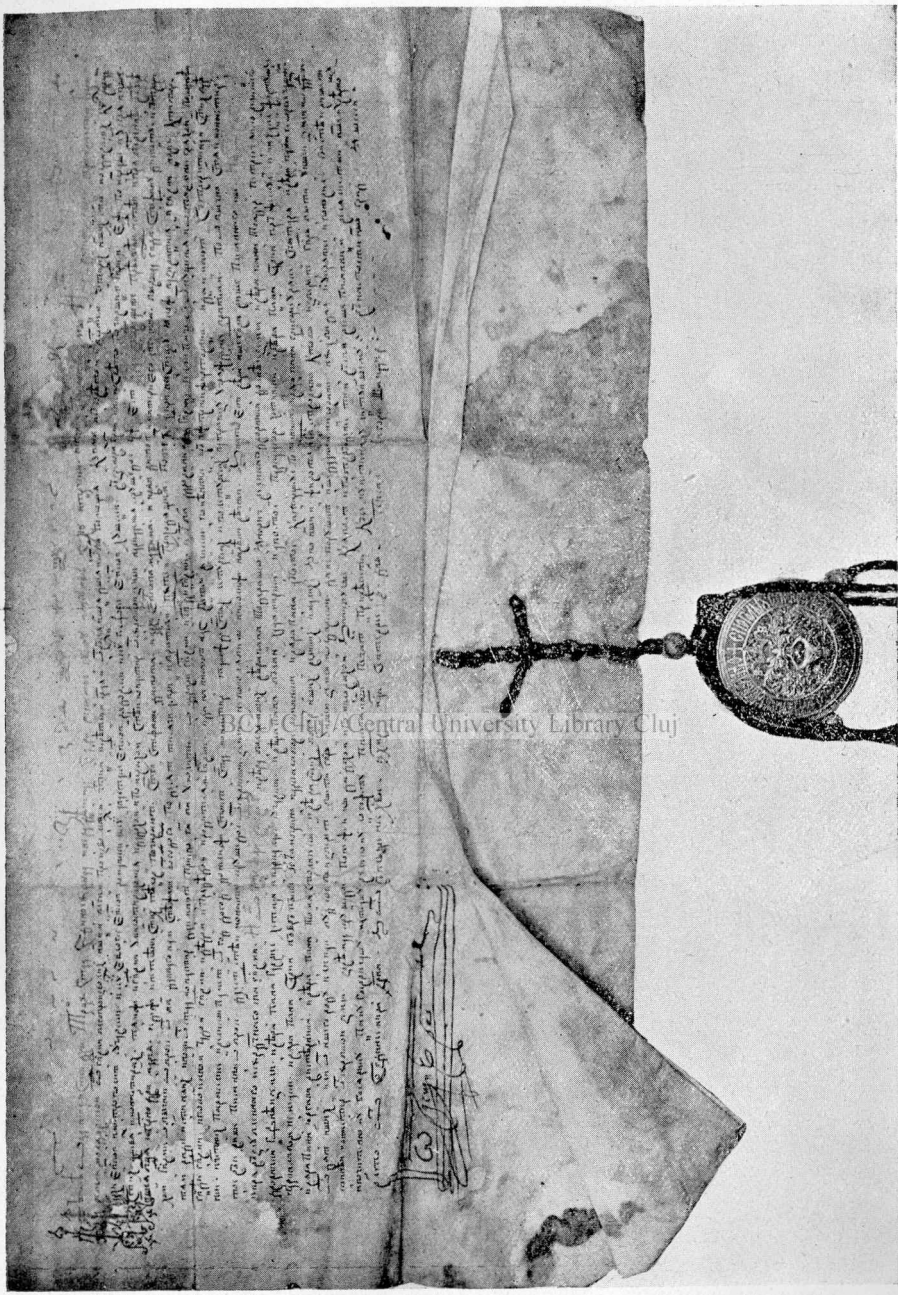
(m. p.) Io Costandin Voevod.

(m. p.) Șerban vel logofăt a scris.

(m. p.) Nicolae Roset vtori logofăt de asemeni.

Original românesc pe pergament. Inițiala și hrismonul sunt cuprinse într'un bogat motiv de frunze. Titlul domnesc, în majuscule, e pe slavonă, ca și monograma, pe a cărei parte stângă se vede semnătura Domnului. La mijloc, între cele două părți ale monogramei, pecetea mare aplicată, acoperită cu hârtie.

Astfel, de-alungul veacului al XVII-lea și în preajma celui de-al XVIII-lea, milele Domnilor români s'au revărsat asupra Sremului și Hertegovinei. Vasile Lupu la Kruședol, Matei Basarab la Papratie și Trebinje, Șerban Cantacuzino la Vrdnik-Ravanița, în sfârșit Brâncoveanu la Kruședol, Trebinje și Ravanița, s'au dovedit, prin daniile lor, ocrotitori puternici ai legii străbune pe meleagurile sârbești și vredniți urmași ai cuvioșilor voevozi dinaintea lor.

Hrisovul cu engolpion al lui Vasile Lupu către Mănăstirea Kruședol.

